

– FoUI RAPPORT 87:2019 –

Kostnadsutveckling för Norrbottens kommuner 2015-2017

Mats Jakobsson

Innehåll

Inledning.....	4
Data och metod.....	5
Verksamhetsområden.....	5
Politisk verksamhet.....	5
Kultur och fritidsverksamhet.....	5
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg.....	5
Grundskola och fritidshem.....	6
Gymnasieskola.....	6
Vuxen och övrig utbildning.....	6
Äldreomsorg.....	7
Insatser för personer med funktionsnedsättning.....	7
Individ och familjeomsorg.....	7
Särskilt riktade insatser.....	8
Infrastruktur och skydd.....	8
Övriga områden.....	8
Begränsningar i datamaterial.....	9
Kostnadsutveckling i Norrbottens kommuner 2015-2017 – en översikt.....	10
Kostnadsutveckling i Norrbottens kommuner 2015-2017 på kommunnivå.....	12
Verksamhetsområdets kostnadsandel av kostnader i respektive kommun.....	13
Avslutande diskussion.....	15
Bilaga 1. Kommun och kostnader per verksamhetsområde.....	16
Bilaga 2. Verksamhetsområden och kommunernas kostnader 2015-2017.....	23
Bilaga 3. Kommunernas kostnader per område och kr/invånare.....	29

Inledning

I SKL:s rapport "Ekonomirapporten, december 2018"-OM KOMMUNERNAS OCH LANDSTINGENS EKONOMI" beskrivs och analyseras de svenska kommunernas ekonomi som helhet, enskilda kommuner behandlas inte. Mot den bakgrunden uttrycktes ett behov och önskemål från Norrbottens Kommuners styrelse och kommunerna i Norrbotten om att få en "nedbrytning" av de olika kommunalekonomiska indikatorer som presenterades i SKL:s rapport för kommunerna. I föreliggande rapport har det inte funnits möjlighet att göra en motsvarande analys för kommunerna i Norrbotten eftersom vare sig tillgång till data, tid och resurser inte varit tillgängliga. Istället har arbetet avgränsats till att omfatta en deskriptiv analys av kommunernas kostnader mellan 2015-2017. Syftet med den deskriptiva analysen är att ge kommunerna en överblick av sina kostnader, jämföra utvecklingen av kostnader mellan olika verksamhetsområden och jämföra utvecklingen mellan kommunerna och där det är möjligt med riket som helhet. Ambitionen är att den övergripande bild av kommunernas kostnader för olika verksamheter som presenteras av i rapporten kan vara ett bidrag i en gemensam reflektion och diskussion om hur kommuner kan möta den demografiska utvecklingen och andra utmaningar med anknytning till olika kommunala verksamhetsområden i Norrbotten.

Beskrivningen av kommunernas kostnader är indelad i följande områden;

- Politisk verksamhet
- Kultur och fritidsverksamhet
- Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg
- Grundskola och fritidshem
- Gymnasieskola
- Vuxen och övrig utbildning
- Äldreomsorg
- Insatser för personer med funktionsnedsättning
- Individ och familjeomsorg
- Särskilt riktade insatser
- Infrastruktur och skydd
- Övriga

För varje område och enskilda kommuner presenteras förändrade kostnader mellan åren 2015-2017. Dels som faktiska kostnader i kronor och förändring i kronor, dels som relativ förändring (procent) och hur stor andel av kostnaderna som varje verksamhetsområde utgör av den sammanlagda kostnaden för varje kommun och som kan jämföras med riket eller övriga Norrbotten. I bilaga 1 redovisas kostnader för respektive kommun och per område. I bilaga 2 redovisas kostnaderna per område och kommun med syftet att kunna jämföra mellan kommunerna. I bilaga 3 presenteras diagram med kostnad per invånare och område för respektive kommun. Bilagorna erbjuder således möjligheter för respektive kommun att fördjupa sig i kostnadsläget i sin kommun men också möjlighet att jämföra sig med andra kommuner i olika verksamhetsområden. I själva rapporten ges endast en övergripande och beskrivande analys av kostnadsutvecklingen för länets kommuner.

Data och metod

För varje verksamhetsområde har statistik samlats in på kommunnivå för Norrbottens kommuner som omfattar kostnad per invånare och åren 2015, 2016 och 2017.¹ Med hjälp av befolkningsstatistik för respektive år och kommun beräknades sedan kostnader för olika verksamhetsområden. Dessa data hämtades uteslutande från SKL:s databas Kolada och i något enstaka fall från SCB. När det gäller Kolada baseras uppgifterna i sin tur på SCB:s Räkenskapssammandrag.

Verksamhetsområden är indelade på samma sätt som i SKL:s ekonomirapport för att göra det möjligt att jämföra utvecklingen i Norrbottens kommuner med utvecklingen för samtliga kommuner i Sverige. Statistiken för respektive verksamhetsområde omfattas av ett antal utgiftsposter som summerats för respektive område och består av nedanstående kostnader per verksamhetsområde.²

Verksamhetsområden

Politisk verksamhet

Bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för politisk verksamhet dividerat med antalet invånare i kommunen den 31/12. Till politisk verksamhet räknas nämnd- och styrelseverksamhet, stöd till politiska partier, övriga politiska verksamheter samt revision.

Kultur och fritidsverksamhet

Kostnad *kulturverksamhet*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting inom kulturområdet (stöd till föreningar, bibliotek, musikskola etc) per invånare den 31/12. Avser stöd till studieorganisationer, allmän kulturverksamhet, bibliotek samt musik- och kulturskola. Avser samtlig regi.

Kostnad *fritidsverksamhet*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting inom fritidsområdet, dividerat med antal invånare 31/12, Avser allmän fritidsverksamhet, idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar. Avser samtlig regi.

Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg

Kostnad *förskola*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för förskola, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser förskola som är en pedagogisk gruppverksamhet för barn vars föräldrar förvärvsarbetar eller studerar och för barn som har eget behov av verksamheten. Den är öppen hela året och öppettiderna anpassas till föräldrarnas arbetstider/studietider. Barnen är inskrivna i förskolan. Avser samtlig regi.

¹ Kostnader avseende 2018 var ännu inte publicerade i databaser.

² Beskrivningarna av posterna är hämtade från Kolada.

Kostnad *pedagogisk omsorg*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för pedagogisk omsorg, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser pedagogisk omsorg (tidigare familjedaghem) vilket är ett alternativ till förskola och fritidshem för barn som har behov av att vara i en mindre grupp, då det är långt till närmsta förskola/fritidshem eller när föräldrar och barn av andra skäl föredrar pedagogisk omsorg. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Grundskola och fritidshem

Kostnad för *kommunal grundskola* visar den totala kostnaden per elev för grundskola åk 1-9 för valt år. I statistiken ingår kostnader för: lokaler och inventarier, måltider, elevhälsa, undervisning, läromedel, utrustning och skolbibliotek, övriga kostnader, till exempel SYV-verksamhet. Källa: SCB.

Kostnad för *grundsärskola* (tidigare obligatorisk särskola), dividerat med antal invånare totalt 31/12. Med nettokostnad avses bruttokostnad minus bruttointäkt. Avser grundsärskola för barn med utvecklingsstörning i åldrarna 1-10 år samt träningskola. Kostnader och intäkter för elever som är inskrivna i grundsärskolan men integrerade i grundskolan redovisas under grundskolan. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Kostnad fritidshem, kr/inv bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för fritidshem, dividerat med antal invånare i kommunen den 31/12. Avser pedagogisk gruppverksamhet för skolbarn till och med tolv års ålder som vänder sig till barn vars föräldrar förvärvsarbetar eller studerar och till barn som har ett eget behov av verksamheten. Barnen är inskrivna. Fritidshemmet kan bedrivas som en helt fristående verksamhet men är oftast i mer eller mindre utsträckning integrerad med förskoleklassen och/eller den obligatoriska skolan. Verksamheten kan för de äldre barnen ibland ha andra benämningar t.ex. fritidsklubb, innehåller även fritidshem för särskolebarn om dessa är inskrivna i fritidshem. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Gymnasieskola

Kostnad för *kommunal gymnasieskola*. Denna statistikuppgift visar den totala kostnaden per elev i den kommunala gymnasieskolan för valt år. I statistiken ingår kostnader för: lokaler och inventarier, måltider, elevhälsa, undervisning, lärovertyg, övriga kostnader. Omräknad till kostnad per invånare.

Kostnad *gymnasiesärskola*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för gymnasiesärskola, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser elever som fullgjort sin skolplikt i grundsärskolan och fortsatt fyraårig utbildning i gymnasiesärskolan på nationellt specialutformade eller individuella program. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Vuxen och övrig utbildning

Kostnad *grundläggande vuxenutbildning* bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för grundl. vuxenutb, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser undervisning av vuxna motsvarande grundskolans år 1-9. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Kostnad *gymnasial vuxenutbildning*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för gymnasial vuxenutbildning, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildningar. Även kostnader för gymnasial vuxenutbildning som bedrivs av annan anordnare, till exempel studieförbund eller privat företag ingår här. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapsammandrag.

Kostnad *högskoleutbildning*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för högskoleutbildning, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser kostnader och intäkter för högskoleverksamhet i form av bidrag, lokalkostnader etc. Kostnader och intäkter för kvalificerad yrkesutbildning (KY), lärcentra och folkhögskola förs hit. Här ingår även kommunens uppföljningsansvar för ungdomar 16 - 20 år (i brist på lämpligare alternativ) Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapsammandrag.

Kostnad *svenska för invandrare*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för svenska för invandrare, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser svenskundervisning för invandrare, vilket även inkluderar verksamhet som på kommunens uppdrag drivs av annan utbildningsanordnare, exempelvis ett studieförbund. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapsammandrag.

Kostnad *särvux*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för särvux , dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser utbildning för vuxna med utvecklingsstörning. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapsammandrag.

Kostnad *uppdragsutbildning*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för uppdragsutb, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser uppdragsutbildning, det vill säga sådan utbildning som kommunen arrangerar särskilt för försäljning. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapsammandrag.

Äldreomsorg

Kostnad *äldreomsorg*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting avseende vård och omsorg enligt SoL/HSL, dividerat med antalet invånare i kommunen den 31/12. Källa: SCB-Räkenskapsammandraget. Följande verksamheter ingår, ordinärt boende äldreomsorg, hemtjänst äldreomsorg, korttidsvård, äldreomsorg, dagverksamhet ordinärt boende äldreomsorg, ordinärt boende äldreomsorg övrigt och öppen verksamhet äldreomsorg.

Insatser för personer med funktionsnedsättning

Kostnad *funktionsnedsättning* totalt (SoL, LSS, SFB), bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för insatser för personer med funktionsnedsättning, dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser samtlig regi. Källa: SCB.

Individ och familjeomsorg

Kostnad *individ- och familjeomsorg*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för individ- och familjeomsorgen, inkl.familjerätt och familjerådgivning

dividerad med antalet invånare i kommunen den 31/12. Avser vård för vuxna med missbruksproblem, barn- och ungdomsvård, övrig vuxenvård, ekonomiskt bistånd samt familjerätt och familjerådgivning. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Särskilt riktade insatser

Kostnad *arbetsmarknadsåtgärder* bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för arbetsmarknadsåtgärder, dividerat med antal invånare i kommunen den 31/12. Avser kommunens sysselsättningsfrämjande insatser och arbetsmarknadsåtgärder som finansieras helt eller delvis av kommunen. Här ingår personal på arbetsmarknadsverksamheten och arbets sökande som deltar i arbetsmarknadsåtgärder eller som fått kommunala anställningar, vilka erbjuds i syfte att mildra verkningarna av arbetslöshet. Även kommunens kostnader för arbetsmarknadsinsatser inom samordningsförbund ingår. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Kostnad *flyktingmottagande*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för flyktingmottagande, dividerat med antal invånare i kommunen den 31/12. Avser kostnader för flyktingar som tas emot inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet och för vilka kommunen erhåller statlig ersättning. De kostnader som redovisas är kommunens kostnad för flyktingen under det år flyktingen första gången tas emot i en kommun och tre år därefter vilket är: mottagning och introduktion av flyktingar, administration, tolkar, ekonomiskt bistånd, introduktionsersättning för flyktingars försörjning samt genomgångsbostäder som bebos av flyktingar och som inte finansieras med socialbidrag, introduktionsersättning eller extraordinär ersättning från Migrationsverket. Omfattar även ensamkommande flyktingbarn. Avser samtlig regi. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Infrastruktur och skydd

Kostnad *infrastruktur, skydd mm*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för infrastruktur, skydd, räddningstjänst m.m. dividerat med antalet invånare i kommunen den 31/12. Avser verksamheterna Fysisk o. teknisk planering, bostadsförbättring, Näringslivsfrämjande åtgärder, Turismverksamhet, Konsument och energirådgivning, Gator, vägar och parkering, Parker, Miljö- och hälsoskydd och alkoholtillstånd, Räddningstjänst samt Totalförsvaret och samhällsskydd. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Övriga områden

Kostnad *affärsverksamhet*, bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för kommunens löpande affärsverksamheter dividerat med antal invånare i kommunen den 31/12. Avser verksamheter inom områdena Näringsliv och bostäder, Kommunikationer samt Energi, vatten och avfall. Avser affärsverksamhet bedriven i förvaltningsform. Källa: SCB:s Räkenskapssammandrag.

Begränsningar i datamaterial

Redovisningen av kommunernas kostnader utgår från den statistik som funnits tillgänglig via nämnda databaser och i syfte att kunna jämföra utvecklingen mellan kommuner, riket och över tid.

Redovisningen kan emellertid innehålla statistiska artefakter, exempelvis att kommuner inte redovisar kostnader på samma sätt för olika verksamheter, exempelvis att delar av kostnader för ett område som berör barn och unga redovisas som en kostnad för skola i en kommun och som en kostnad för socialtjänst i en annan kommun. En annan begränsning är i vilken utsträckning som kostnadsposterna som redovisas för Norrbottens kommuner är exakt desamma som för de som redovisas i SKL:s ekonomirapport. Detta innebär att jämförelserna mellan kommuner i Norrbotten och ett riksgenomsnitt bör tolkas med viss försiktighet. En annan begränsning är att kostnadsposten "övrigt" består av andra kostnader i SKL:s rapport och omfattar kostnader för hälso- och sjukvård, primärvård och färdtjänst men inte affärsverksamhet. I denna rapport under kostnadsområdet "övrigt" ingår affärsverksamhet. Av den anledningen går det inte att jämföra Norrbottens kommuner och riket inom kostnadsområdet "övrigt" och kommer inte att kommenteras. En annan aspekt är att kostnader för hälso- och sjukvård, primärvård och färdtjänst inte finns med i denna rapport som kostnad och därmed underskattas kommunernas kostnad. Underskattningen behöver dock inte vara särskilt stor då kostnadsposten "övrigt" endast omfattar 0,6 % av kommunernas kostnad (SKL, 2018 s.29). Å andra sidan är andelen äldre (den grupp som nyttjar färdtjänst i störst utsträckning) större i Norrbottens kommuner jämfört med riket vilket innebär att kostnaden skulle kunna vara något högre i Norrbotten jämfört med riket som helhet.

Kostnadsutveckling i Norrbottens kommuner 2015-2017 – en översikt

I tabell 1 nedan framgår de sammanslagna kostnaderna för Norrbottens kommuner under åren 2015-2017 uppdelat på olika verksamhetsområden och förändringen av kostnader mellan 2016/17.

Tabell 1. *Kostnader per kommunalt verksamhetsområde, samtliga Norrbottens kommuner, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med riket. Källa: Kolada*

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent	Andel av kostnader riket 2017, procent
Politisk verksamhet	237,6	249,4	250,7	1,5	0,5	1,4	1,1
Infrastruktur och skydd	1415,5	1437,3	1401,2	-36	-2,6	7,7	7,0
Kultur och fritidsverksamhet	945,2	949,8	976,5	26,2	2,3	5,4	4,8
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	1567,4	1641,2	1670,9	30,9	1,8	9,2	11,8
Grundskola och fritidshem	2553,7	2765,6	2882,4	116,8	4,1	15,8	23,1
Gymnasieskola	1122,0	1183,8	1274,7	90,9	7,1	7,1	7,2
Vuxen och övrig utbildning	207,7	219,2	224,3	5,1	2,2	1,2	1,6
Äldreomsorg	3957,7	4051,3	4238,9	187,6	4,4	23,3	19,1
Insatser för personer med funktionsnedsättning	2109,6	2133,7	2156,3	22,6	1,1	11,9	11,5
Individ och familjeomsorg	817,8	862,5	911,2	48,5	5,3	5,0	7,2
Särskilt riktade insatser	674,1	1155,6	972,6	-183,2	-18,8	5,3	5,0
Övriga	1183,3	1228,2	1227,2	-1	-0,1	6,7	0,6
Totalt:	16791,6	17877,6	18186,9	309,3	1,7	100	100

Av tabell 1 framgår att kommunernas kostnader har ökat mellan 2015-2017 med nära 1,4 miljarder kronor där ökningen är störst mellan 2015-2016, ca 1,1 miljard kronor och mindre mellan 2016/17 där ökningen är ca 309 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 1,7 %. Detta beror framförallt på att kostnader inom *särskilt riktade insatser*, relaterade till flyktingmottagande har minskat mellan 2016/2017 med 183 miljoner kronor eller 18,8%. Även på området *infrastruktur och skydd* har kostnaderna minskat mellan 2016/2017 med ca 36 miljoner kronor motsvarande 2,6 %. Det är också skett en minskning av kostnader på området *övriga* kostnader med 1 miljon kronor motsvarande 0,1 %.

På alla andra verksamhetsområden har kostnaderna ökat i varierande utsträckning mellan 2016/2017. I faktiskt belopp är ökningen störst inom *äldreomsorgen* med drygt 187 miljoner kronor och *grundskola och fritidshem* med 116,8 miljoner kronor. Betraktar man istället den relativa

kostnadsförändringen så ökar kostnaderna mest för *gymnasieskola* med 7,1 %, följt *individ och familjeomsorg* med 5,3 % och *äldreomsorg* med 4,4 %.

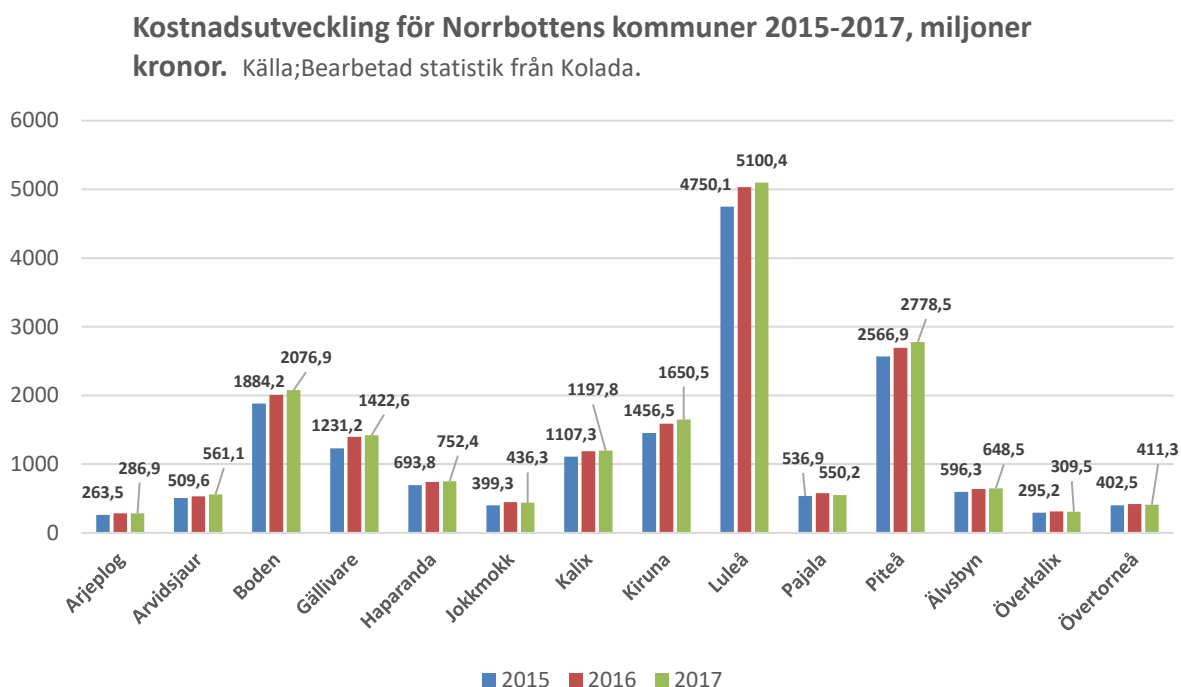
Jämför man kostnaderna för Norrbottens kommuner efter olika verksamhetsområdets andel av kostnaderna med ett motsvarande riksgenomsnitt framgår ett par skillnader. Den första är att kostnader som anknyter till *barn och utbildning* utgör en mindre kostnadspost för Norrbottens kommuner jämfört med riket. Läger man samman dessa områden (förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg, grundskola och fritidshem, gymnasieskola, vuxen och övrig utbildning) så står dessa områden för 33,3 % av samtliga kostnader för Norrbottens kommuner. Motsvarande andel i ett riksgenomsnitt är 43,7 %.

Däremot utgör *äldreomsorg* och insatser till *funktionshindrade* en jämförelsevis större kostnadspost för Norrbottens kommuner med 35,2 % jämför med ett riksgenomsnitt på 30,6% för dessa verksamhetsområden. Norrbottens kommuner har i jämförelse med ett riksgenomsnitt mindre kostnader för *individ och familjeomsorg* betraktat som andel av samtliga kostnader. Övriga verksamhetsområden skiljer sig enbart på tiondelar av en procent mellan Norrbottens kommuner och riksgenomsnitt.

Ser man till hur kostnaderna fördelar sig över olika verksamhetsområden så avspeglar de sannolikt den demografiska situationen i länet med en relativt, jämfört med övriga åldersgrupper, stor och växande grupp av människor äldre än 65 år. Samtidigt växer inte, och i vissa kommuner minskar andelen personer yngre än 19 år. Detta medför att kostnader för äldreomsorg ökar medan kostnader för skolområdet minskar. Detta får visst stöd av utfallet i tabell 3 i nästa avsnitt där kostnadsandelen för respektive verksamhetsområde och enskilda kommuner presenteras.

Kostnadsutveckling i Norrbottens kommuner 2015-2017 på kommunnivå

I diagrammet nedan framgår hur kostnaderna har förändrats i respektive kommun i Norrbotten 2015-2017.

I samtliga kommuner har kostnaderna ökat mellan 2015 och 2016 medan några kommuner har minskat sina kostnader mellan 2016 och 2017. Kostnadsökningen mellan 2015/2016 och den efterföljande kostnadsminskningen mellan 2016/2017 beror framförallt på att kostnaderna blivit mindre på området *särskilt riktade insatser* med inriktning mot flyktingmottagande. Till följd av detta är det framförallt i de befolkningsmässigt mindre kommunerna som kostnaderna har minskat, i detta fall Jokkmokk (12,2 miljoner kr), Pajala (28 miljoner kr), Övertorneå (1,7 miljoner kr) och Övertorneå (6,4 miljoner kr), se tabell 2 nedan och bilaga 1.

Tabell 2. Förändring av kostnader i Norrbottens kommuner 2016-2017, alla verksamhetsområden. Miljoner kr och procent.

	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	2,4	0,8
Arvidsjaur	29,2	4,2
Boden	69,1	3,3
Gällivare	25,6	1,8
Haparanda	10	1,3
Jokkmokk	-12,2	-2,8
Kalix	7,8	0,6
Kiruna	61,5	3,7
Luleå	68,4	1,3

Pajala	-28	-5,1
Piteå	86,5	3,1
Älvsbyn	7,6	1,2
Överkalix	-1,7	-0,6
Övertorneå	-6,4	-1,6

Kostnaderna har ökat mellan 2016/2017 för övriga kommuner. Den kommun som har haft den relativt sett största kostnadsökningen är Arvidsjaur med 4,2 % vilket motsvarar 29,2 miljoner kronor, följt av Kiruna med 3,7 % motsvarande 61,5 miljoner kronor. Störst kostnadsökning i faktiska belopp har naturligt nog länets befolkningsmässigt större kommuner. I Piteå kommun har kostnaderna ökat med 86,5 miljoner kr vilket motsvarar en ökning på 3,1 % mellan 2016/2017. Motsvarande utveckling är för Bodens kommun 69,1 miljoner kr vilket är 3,3 % och Luleå kommun med 68,4 miljoner vilket motsvarar en ökning på 1,3 %.

Verksamhetsområdets kostnadsandel av kostnader i respektive kommun

I tabell 3 nedan framgår hur stora andel kostnaderna för respektive verksamhetsområde utgör av de olika kommunernas sammanlagda verksamhetskostnader.

Tabell 3. *Verksamheternas kostnadsandel av kommunernas sammanlagda kostnader, andelar i procent år 2017.*

	Arjeplog	Arvidsjaur	Boden	Gällivare	Haparanda	Jokkmokk	Kalix
Politisk verksamhet	1,8	1,6	1,9	1,4	1,8	1,7	1,5
Infrastruktur och skydd	9,1	10,8	6,9	8,5	5,8	11,4	6,2
Kultur och fritidsverksamhet	4,5	3,4	5,5	4,9	6,6	4,4	4,9
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	6,6	9,0	8,0	7,7	6,4	7,0	7,6
Grundskola och fritidshem	11,4	12,4	13,6	13,8	15,5	12	14,6
Gymnasieskola	7,5	7,4	7,7	6,1	6,4	5	7,6
Vuxen och övrig utbildning	1,5	1,6	1,3	1,2	0,8	2,1	1,1
Äldreomsorg	24,1	25	24,6	26,5	23,5	26,8	24,7
Insatser för personer med funktionsnedsättning	6,4	12,1	12,3	11,1	13,9	5,5	12,7
Individ och familjeomsorg	4,6	5,4	6,1	3,1	6,1	4,5	5,5
Särskilt riktade insatser	10,6	6,0	4,8	5,1	8,8	8,4	6,3
Övriga	12	5,3	7,3	10,6	4,4	11,2	7,3
Totalt:	100	100	100	100	100	100	100

Forts tabell 3. <i>Verksamheternas kostnadsandel av kommunernas sammanlagda kostnader, andelar i procent.</i>							
	Kiruna	Luleå	Pajala	Piteå	Älvsbyn	Överkalix	Övertorneå
Politisk verksamhet	1,2	1,2	1,4	1	1,3	1,8	1,8
Infrastruktur och skydd	7,2	8,3	5,2	7,5	7,8	7,5	7,1
Kultur och fritidsverksamhet	5	6,6	2,8	5,2	3,8	3,5	3,5
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	11,2	10,8	6,1	10,6	8	5,2	5,9
Grundskola och fritidshem	16,1	17	15,4	19,5	16,6	12,1	12,9
Gymnasieskola	7	6,3	6,1	8,1	9,3	5,8	8,2
Vuxen och övrig utbildning	0,2	1,3	1,4	1,7	1,3	0,9	0,6
Äldreomsorg	26,1	20,8	30,7	18,8	25,2	30,3	26,7
Insatser för personer med funktionsnedsättning	13,3	10,4	11,3	13,9	12,9	12,5	13,1
Individ och familjeomsorg	3,8	5,6	3,4	5,1	5,8	1,9	3,1
Särskilt riktade insatser	4,1	4,3	6,3	4,8	6	8,9	10,1
Övriga	4,8	7,4	9,9	3,8	2	9,7	7
Totalt:	100	100	100	100	100	100	100

Generellt utgör kostnaderna för de olika verksamhetsområdena ungefär lika stor andel i de olika kommunerna men några skillnader finns. Dels den tidigare nämnda skillnader mellan större och mindre kommuner med avseende på kostnader för barn och utbildning som utgör en mindre andel av de totala kostnaderna för de mindre kommunerna. Det motsatta förhållandet gäller kostnaderna för äldreomsorg som inte utgör en lika stor andel av de totala kostnaderna i större kommuner. Kostnadsandelen för äldreomsorg är den som varierar i störst utsträckning mellan kommunerna från 18,8 och 20,8 procent i Piteå och Luleå kommun till 30,7 och 30,3 % i Pajala respektive Överkalix. Utöver demografiska förhållanden med större andelar äldre personer i befolkningen påverkas sannolikt också kostnaderna inom äldreomsorgen av hur tätbefolkad kommunen är. Intressant är dock att endast två kommuner har fått minskade kostnader för äldreomsorgen och bägge utgörs av mindre och "glesa" kommuner. Arvidsjaur där kostnaderna minskat med 1,8 miljoner kronor 2016/2017 vilket motsvarar en minskning på 1,2 % och Övertorneå med 1,7 miljoner kronor vilket motsvarar 1,5 % (se bilaga 1). Möjligen talar detta för att man i dessa kommuner har gjort förändringar i sin verksamhet som minskat kostnaderna eftersom antalet äldre än 65 inte förändrats mellan 2016/2017 och antalet äldre än 80 år ökat.

Ett annat verksamhetsområde där det finns en viss variation mellan kommunerna men som följer ett något annorlunda mönster än ett demografiskt, är *infrastruktur och skydd* vars kostnadsandel är större i Arvidsjaur, Arjeplog och Jokkmokk jämfört med andra kommuner i länet. Kostnaderna för detta verksamhetsområde ökade också för dessa kommuner mellan 2016/2017 men också för Haparanda, Kiruna och Älvsbyn (se bilaga 2).

Kostnaderna har minskat för två mindre verksamhetsområden sett till hur stor andel de utgör av kommunernas kostnader. Det gäller för området *politisk verksamhet* som har minskat i 8 av länets 14

kommuner och för området *kultur och fritid* har 5 av 14 kommuner minskat sina kostnader (se bilaga 2)

För att summera verksamhetskostnadernas andel av kommunernas kostnader så är äldreomsorg den enskilt största kostnadsposten följt av posterna som relaterar till barn och utbildning. Dessa kostnader korrelerar starkt med den demografiska utvecklingen i respektive kommun. Även kostnader för områdena insatser för *personer med funktionsersättning* och *individ och familjeomsorg* utgör större kostnadsposter för kommunerna. Det är också inom dessa områden som kostnaderna ökar i nästan samtliga kommuner medan kostnader för mindre verksamhetsområden har minskat viss utsträckning.

Avslutande diskussion

Mot bakgrund av beskrivningen av kommunernas kostnader och i ett framåtblickande perspektiv så väcker det frågor om vilka ekonomiska utmaningar med avseende på kostnadsutveckling som Norrbottens kommuner har framför sig. Utgår man enbart från den demografiska utvecklingen i länets kommuner, där andelen äldre kommer att öka de närmaste åren, så framstår äldreomsorgen som ett område som kommer att kräva mer resurser som i sin tur sannolikt ökar kostnaderna för kommunerna. I viss mån kanske dessa kostnader vägs upp i en del kommuner av minskande kostnader inom barnomsorg och skola eftersom andelen invånare yngre än 19 år kommer att minska. En sådan kostnadsminskning förutsätter dock att verksamheterna kan anpassas till ett mindre barn- och elevunderlag.

Ett annat område där kostnaderna kan tänkas öka är inom exempelvis individ och familjeomsorgen där försörjningsstödet andel av kommunernas kostnad är relativt låg. Det är för närvarande en historiskt låg arbetslöshet i länet men som kan ändras relativt hastigt i samband med en lågkonjunktur med en ökad arbetslöshet följt. Detta drabbar vanligtvis grupper med en svagare förankring på arbetsmarknaden, exempelvis ungdomar och personer med utländsk bakgrund vilket kan leda till ökade kostnader med avseende på försörjningsstöd.

Ytterligare ett område som idag utgör en mindre kostnadspost i jämförelse med ovan nämnda områden är infrastruktur och skydd där man sannolikt kan förvänta sig ökade kostnader. Dessa är bl. a relaterade till vatten och avlopp eftersom dessa funktioner beskrivs vara eftersatta i flera kommuner och som tillsammans med förändrade krav på metoder för att rena vatten kommer att kräva stora investeringar. I ett längre tidsperspektiv innebär klimatförändringar varmare och nederbördsrikare vintrar som kommer att öka kraven på att transportera bort dagvatten för att undvika översvämningar och rena det eftersom mer föroreningar dras med från mark och luft. När det gäller säkerhetsaspekter har exempelvis klimatförändringar angivits vara en av flera orsaker till skogsbränder vilket kan öka kraven på kommunerna att avsätta resurser för ett förebyggande säkerhetsarbete och för olika direkta säkerhetsinsatser.

Bilaga 1. Kommun och kostnader per verksamhetsområde

Arjeplogs kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	5,8	5,8	5,2	-0,57	-10,8	1,8	1,4
Infrastruktur och skydd	24,8	25,6	26	0,5	1,7	9,1	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	11,2	13,2	13	-0,2	-1	4,5	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	16,6	17,9	18,8	0,9	4,8	6,6	9,2
Grundskola och fritidshem	33,8	32,9	32,8	-0,1	-0,4	11,4	15,8
Gymnasieskola	21,7	24	21,4	-2,6	-12,1	7,5	7,1
Vuxen och övrig utbildning	3,9	4,4	4,4	0	0	1,5	1,2
Äldreomsorg	64,7	67,8	69,1	1,3	1,9	24,1	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	17,9	18,8	18,4	-0,4	-2,2	6,4	11,9
Individ och familjeomsorg	9,9	5,5	13,1	7,6	58,3	4,6	5,0
Särskilt riktade insatser	21,5	35,8	30,4	-5,4	-17,7	10,6	5,3
Övriga	31,7	32,8	34,3	1,5	4,4	12	6,7
Totalt:	263,5	284,5	286,9	2,5	2,2	100	100

Arvidsjaurs kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	7,8	9,7	9	-0,72	-8	1,6	1,4
Infrastruktur och skydd	49,7	49,8	60,9	11	18,1	10,8	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	20,4	22,8	19,3	-3,6	-18,7	3,4	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	43,2	45,1	50,7	5,6	11,1	9	9,2
Grundskola och fritidshem	66,1	67,8	69,9	2,1	3	12,4	15,8
Gymnasieskola	27,1	34,2	42,1	7,9	18,8	7,4	7,1
Vuxen och övrig utbildning	8,2	9,1	9,2	0,1	1,1	1,6	1,2
Äldreomsorg	138,4	143,1	141,3	-1,8	-1,2	25	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	65,8	64,9	68,5	3,6	5,3	12,1	11,9
Individ och familjeomsorg	25,3	25	30,6	5,5	18,1	5,4	5,0
Särskilt riktade insatser	30,8	34,2	33,5	-0,7	-2	6	5,3
Övriga	26,8	27,9	30,1	2,2	7,3	5,3	6,7
Totalt:	509,6	533,6	565,1	31,2	5,6	100	100

Bodens kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	34,9	38,7	40,1	1,38	3,5	1,9	1,4
Infrastruktur och skydd	161,1	156,3	142,8	-13,4	-9,4	6,9	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	103,5	112,6	114	1,4	1,2	5,5	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	155,1	160	165,4	5,4	3,3	8	9,2
Grundskola och fritidshem	236,5	272,3	283,1	10,8	3,8	13,6	15,8
Gymnasieskola	136,5	147,3	159,6	12,3	7,7	7,7	7,1
Vuxen och övrig utbildning	30,9	31,2	27,6	-3,6	-13	1,3	1,2
Äldreomsorg	459,4	473,4	510	36,6	7,2	24,6	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	264	256,1	255,9	-0,2	-0,02	12,3	11,9
Individ och familjeomsorg	102,3	118,1	125,6	7,5	6	6,1	5,0
Särskilt riktade insatser	54,2	89,5	100,3	10,9	10,8	4,8	5,3
Övriga	145,8	152,3	152,5	0,2	0,2	7,3	6,7
Totalt:	1884,2	2007,8	2076,9	69,3	3,3	100	100

Gällivare kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	20	19,3	19,2	-0,09	-5	1,4	1,4
Infrastruktur och skydd	130,5	126,5	121,4	-5,1	-4,2	8,5	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	66,6	66,1	70,2	4	5,8	4,9	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	103,7	105,2	110,1	4,9	4,5	7,7	9,2
Grundskola och fritidshem	173,9	182,2	196,1	13,9	7,1	13,8	15,8
Gymnasieskola	82,1	84,7	86,7	2	3,3	6,1	7,1
Vuxen och övrig utbildning	16,2	16,6	16,8	0,2	1,2	1,2	1,2
Äldreomsorg	360,3	359,8	376,9	17,1	4,5	26,5	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	148,6	162,9	158,3	-4,6	-2,9	11,1	11,9
Individ och familjeomsorg	41,9	45,8	43,6	-2,2	-5,1	3,1	5,0
Särskilt riktade insatser	45,6	95,3	71,9	-23,4	-32,5	5,1	5,3
Övriga	140,1	140,9	151,4	10,5	6,9	10,6	6,7
Totalt:	1329,5	1405,3	1422,6	17,2	1,2	100	100

Haparanda kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	11,1	11,9	13,4	1,4	11,1	1,8	1,4
Infrastruktur och skydd	43,4	41,1	43,8	2,7	6,2	5,8	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	46,6	47,5	49,9	2,4	4,9	6,6	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	54,1	56,1	48,3	-7,8	-16,1	6,4	9,2
Grundskola och fritidshem	104,1	108,6	116,8	8,2	7	15,5	15,8
Gymnasieskola	44,3	46,3	47,9	1,6	3,3	6,4	7,1
Vuxen och övrig utbildning	6,5	6,5	5,8	-0,7	-12	0,8	1,2
Äldreomsorg	161,2	166,6	177,1	10,5	5,9	23,5	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	108,1	105,2	104,3	-0,9	-1	13,9	11,9
Individ och familjeomsorg	39,3	47,3	45,9	-1,4	-3	6,1	5,0
Särskilt riktade insatser	44,9	75,7	66,4	-9,4	-14,1	8,8	5,3
Övriga	30,2	34,1	32,8	-1,3	-4	4,4	6,7
Totalt:	693,8	746,9	752,4	5,5	0,7	100	100

Jokkmokks kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	7	8	7,6	-0,34	-4,4	1,7	1,4
Infrastruktur och skydd	47,2	46,7	49,8	3,1	6,2	11,4	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	19,8	17,5	19,1	1,5	8,1	4,4	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	24,1	28,6	30,4	1,8	5,9	7	9,2
Grundskola och fritidshem	45,7	54,7	52,4	-2,3	-4,4	12	15,8
Gymnasieskola	23,7	23,3	21,8	-1,5	-6,9	5	7,1
Vuxen och övrig utbildning	8,4	9,1	9	-0,1	-1,0	2,1	1,2
Äldreomsorg	104,1	110,4	117	6,6	5,6	26,8	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	24,9	23,9	23,9	0	0	5,5	11,9
Individ och familjeomsorg	19,6	23,3	19,5	-3,8	-19,5	4,5	5,0
Särskilt riktade insatser	28,3	46,8	36,7	-10,2	-27,7	8,4	5,3
Övriga	46,5	56,2	49,1	-7,1	-14,4	11,2	6,7
Totalt:	399,3	448,5	436,3	-12,3	-2,8	100	100

Kalix kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	18,1	18,1	17,9	-0,24	-1,3	1,5	1,4
Infrastruktur och skydd	68,3	90,2	74,1	-16,1	-21,8	6,2	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	59,7	58,3	58,8	0,5	0,9	4,9	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	88,5	92	91,3	-0,7	-0,8	7,6	9,2
Grundskola och fritidshem	162,8	181,1	175	-6,1	-3,5	14,6	15,8
Gymnasieskola	86,7	82,6	90,4	7,8	8,6	7,6	7,1
Vuxen och övrig utbildning	11,8	12,3	13,6	1,3	10	1,1	1,2
Äldreomsorg	272,7	283,9	296,3	12,4	4,2	24,7	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	149,6	147,9	152,3	4,4	2,9	12,7	11,9
Individ och familjeomsorg	59,2	58,3	65,4	7,1	10,9	5,5	5,0
Särskilt riktade insatser	42,2	81,8	75,1	-6,7	-8,9	6,3	5,3
Övriga	87,7	83,5	87,6	4,1	4,8	7,3	6,7
Totalt:	1107,3	1190,0	1197,8	7,8	0,6	100	100

Kiruna kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	21,1	19,6	19,2	-0,39	-2	1,2	1,4
Infrastruktur och skydd	126,9	110,8	118,1	7,3	6,8	7,2	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	77,8	78	82,6	4,6	5,6	5	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	155,5	182	184,8	2,8	1,5	11,2	9,2
Grundskola och fritidshem	242,6	245,5	265,5	20	7,5	16,1	15,8
Gymnasieskola	90	89,5	116,6	27,1	23,2	7	7,1
Vuxen och övrig utbildning	3	2,8	3,1	0,3	10	0,2	1,2
Äldreomsorg	385,8	404,6	431,8	27,2	6,3	26,1	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	205,1	218,7	220,3	1,6	0,8	13,3	11,9
Individ och familjeomsorg	55,3	56,3	62,5	6,2	10	3,8	5,0
Särskilt riktade insatser	27,9	104,6	66,9	-37,8	-56,4	4,1	5,3
Övriga	65,5	76,6	79,1	2,5	3,2	4,8	6,7
Totalt:	1456,5	1589,0	1650,5	64,4	3,3	100	100

Luleå kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	55,2	61,9	62,8	0,95	1,5	1,2	1,4
Infrastruktur och skydd	423,5	437,7	425,5	-12,1	-2,8	8,3	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	329	317,8	338,2	20,3	6,1	6,6	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	544,3	549	551,8	2,8	0,5	10,8	9,2
Grundskola och fritidshem	752,7	824,4	867	42,6	4,9	17	15,8
Gymnasieskola	296,5	310,1	318,7	8,6	2,7	6,3	7,1
Vuxen och övrig utbildning	56,7	62,7	66,1	3,4	5,1	1,3	1,2
Äldreomsorg	998,8	1014,7	1060,4	45,7	4,4	20,8	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	500,1	517,8	529,6	11,8	2,3	10,4	11,9
Individ och familjeomsorg	278,8	294,5	287,5	-7	-2,4	5,6	5,0
Särskilt riktade insatser	153,2	233,1	215,7	-17,4	-8,1	4,3	5,3
Övriga	361,3	408,3	377,1	-31,2	-8,2	7,4	6,7
Totalt:	4750,1	5032,0	5100,4	68,4	1,3	100	100

Pajala kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	8,9	8,4	7,7	-0,67	-8,6	1,4	1,4
Infrastruktur och skydd	28,4	29,6	28,8	-0,9	-2,9	5,2	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	16,5	18	15,6	-2,4	-15,3	2,8	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	32,9	35,1	33,4	-1,7	-5,1	6,1	9,2
Grundskola och fritidshem	81,1	82,9	84,7	1,8	2,1	15,4	15,8
Gymnasieskola	31,9	33,5	33,3	-0,2	-0,6	6,1	7,1
Vuxen och övrig utbildning	7	7,4	7,6	0,2	2,7	1,4	1,2
Äldreomsorg	162,3	165,8	169	3,2	1,9	30,7	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	70,2	66,8	62	-4,8	-7,7	11,3	11,9
Individ och familjeomsorg	15,2	17,2	18,6	1,3	6,3	3,4	5,0
Särskilt riktade insatser	36,3	62,4	34,8	-27,6	-79,1	6,3	5,3
Övriga	46,2	51,1	54,7	3,5	6,4	9,9	6,7
Totalt:	536,9	578,2	550,2	-28,0	-5,1	100	100

Piteå kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	26,8	26,5	27,2	0,73	2,7	1	1,4
Infrastruktur och skydd	223,4	230,3	207,4	-22,9	-11	7,5	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	138,1	144,9	145,9	1	0,7	5,2	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	262,1	278,7	293,7	15	4,1	10,6	9,2
Grundskola och fritidshem	492,2	528,3	541,1	12,8	2,4	19,5	15,8
Gymnasieskola	187,6	201,2	224,2	23	10,3	8,1	7,1
Vuxen och övrig utbildning	40,7	40,6	47,3	6,7	14,2	1,7	1,2
Äldreomsorg	481,9	496,9	523	26,1	4,9	18,8	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	375,6	376,6	386,4	9,8	2,6	13,9	11,9
Individ och familjeomsorg	121,6	120,3	142,5	22,2	15,6	5,1	5,0
Särskilt riktade insatser	80,1	149,1	132,9	-16,3	-12,2	4,8	5,3
Övriga	136,8	98,6	106,9	8,3	7,7	3,8	6,7
Totalt:	2566,9	2692,0	2778,5	86,5	3,1	100	100

Älvsbyns kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	7,1	8,4	8,6	0,28	3,3	1,3	1,4
Infrastruktur och skydd	42,6	43	50,2	7,2	14,4	7,8	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	28	27,5	24,5	-3	-12,2	3,8	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	49,9	49,8	51,8	2	3,9	8	9,2
Grundskola och fritidshem	85,1	98	107,6	9,6	8,9	16,6	15,8
Gymnasieskola	45,3	55	60,4	5,4	8,9	9,3	7,1
Vuxen och övrig utbildning	5,2	7,3	8,6	1,3	14,2	1,3	1,2
Äldreomsorg	166,9	163,1	163,5	0,4	0,2	25,2	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	88,1	84,4	83,9	-0,5	-0,6	12,9	11,9
Individ och familjeomsorg	29,8	30,7	37,7	7	18,6	5,8	5,0
Särskilt riktade insatser	33,7	61,4	38,8	-22,5	-58	6	5,3
Övriga	14,6	12,3	12,9	0,6	4,7	2	6,7
Totalt:	596,3	640,9	648,5	7,8	1,2	100	100

Överkalix kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	6,3	5,6	5,5	-0,09	-1,6	1,8	1,4
Infrastruktur och skydd	20	23	23,1	0,1	0,5	7,5	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	10,4	10,5	11	0,5	4,5	3,5	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	15,7	16,3	16,2	-0,1	-0,6	5,2	9,2
Grundskola och fritidshem	29,8	35,5	37,5	2	5,3	12,1	15,8
Gymnasieskola	17,4	18,3	17,8	-0,5	-2,8	5,8	7,1
Vuxen och övrig utbildning	5,7	5,5	2,8	-2,7	-96	0,9	1,2
Äldreomsorg	90,3	89,8	93,8	4	4,3	30,3	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	44,1	41,7	38,6	-3,1	-8	12,5	11,9
Individ och familjeomsorg	4,9	5,9	5,8	-0,1	-1,7	1,9	5,0
Särskilt riktade insatser	27,4	33,6	27,5	-6,1	-22	8,9	5,3
Övriga	23,2	25,5	29,9	4,4	14,8	9,7	6,7
Totalt:	295,2	311,2	309,5	-1,7	-0,6	100	100

Övertorneå kommun. Kostnader per kommunalt verksamhetsområde i miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017 samt andel av kostnader i jämförelse med Norrbottens län. Källa: Kolada

	2015 miljoner kr	2016 miljoner kr	2017 miljoner kr	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017	Andel av kostnader 2017, procent	Andel av kostnader Norrbottens kommuner 2017, procent
Politisk verksamhet	7,5	7,5	7,3	-0,17	-2,3	1,8	1,4
Infrastruktur och skydd	25,7	26,7	29,3	2,6	9	7,1	7,7
Kultur och fritidsverksamhet	17,6	15,1	14,4	-0,8	-5,2	3,5	5,4
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg	21,7	25,4	24,2	-1,2	-4,9	5,9	9,2
Grundskola och fritidshem	47,3	51,4	52,9	1,5	2,8	12,9	15,8
Gymnasieskola	31,2	33,8	33,8	0	0	8,2	7,1
Vuxen och övrig utbildning	3,5	3,7	2,4	-1,3	-46	0,6	1,2
Äldreomsorg	110,9	111,4	109,7	-1,7	-1,5	26,7	23,3
Insatser för personer med funktionsnedsättning	47,5	48	53,9	5,9	10,5	13,1	11,9
Individ och familjeomsorg	14,7	14,3	12,9	-1,4	-10,6	3,1	5,0
Särskilt riktade insatser	48	52,3	41,7	-10,6	-25,3	10,1	5,3
Övriga	26,9	28,1	28,8	0,8	2,7	7	6,7
Totalt:	402,5	417,7	411,3	6,4	-1,6	100	100

Bilaga 2. Verksamhetsområden och kommunernas kostnader 2015-2017

Politisk verksamhet

Kommun, år och kostnad för politisk verksamhet, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	5,8	5,8	5,2	-0,57	-10,8
Arvidsjaur	7,8	9,7	9,0	-0,72	-8,0
Boden	34,9	38,7	40,1	1,38	3,5
Gällivare	20	19,3	19,2	-0,09	-5,0
Haparanda	11,1	11,9	13,4	1,48	11,1
Jokkmokk	7	8,0	7,6	-0,34	-4,4
Kalix	18,1	18,1	17,9	-0,24	-1,3
Kiruna	21,1	19,6	19,2	-0,39	-2,0
Luleå	55,2	61,9	62,8	0,95	1,5
Pajala	8,9	8,4	7,7	-0,67	-8,6
Piteå	26,8	26,5	27,2	0,73	2,7
Älvsbyn	7,1	8,4	8,6	0,28	3,3
Överkalix	6,3	5,6	5,5	-0,09	-1,6
Övertorneå	7,5	7,5	7,3	-0,17	-2,3

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 2,3 %

Infrastruktur och skydd

Kommun, år och kostnad för infrastruktur och skydd, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	24,8	25,6	26,0	0,5	1,7
Arvidsjaur	49,7	49,8	60,9	11,0	18,1
Boden	161,1	156,3	142,8	-13,4	-9,4
Gällivare	130,5	126,5	121,4	-5,1	-4,2
Haparanda	43,4	41,1	43,8	2,7	6,2
Jokkmokk	47,2	46,7	49,8	3,1	6,2
Kalix	68,3	90,2	74,1	-16,1	-21,8
Kiruna	126,9	110,8	118,1	7,3	6,8
Luleå	423,5	437,7	425,5	-12,1	-2,8
Pajala	28,4	29,6	28,8	-0,9	-2,9
Piteå	223,4	230,3	207,4	-22,9	-11,0
Älvsbyn	42,6	43,0	50,2	7,2	14,4
Överkalix	20,0	23,0	23,1	0,1	0,5
Övertorneå	25,7	26,7	29,3	2,6	9,0

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 3,0 %

Kultur och fritidsverksamhet

Kommun, år och kostnad för kultur och fritid, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	11,2	13,2	13,0	-0,2	-1,0
Arvidsjaur	20,4	22,8	19,3	-3,6	-18,7
Boden	103,5	112,6	114,0	1,4	1,2
Gällivare	66,6	66,1	70,2	4,0	5,8
Haparanda	46,6	47,5	49,9	2,4	4,9
Jokkmokk	19,8	17,5	19,1	1,5	8,1
Kalix	59,7	58,3	58,8	0,5	0,9
Kiruna	77,8	78,0	82,6	4,6	5,6
Luleå	329,0	317,8	338,2	20,3	6,1
Pajala	16,5	18,0	15,6	-2,4	-15,3
Piteå	138,1	144,9	145,9	1,0	0,7
Älvsbyn	28,0	27,5	24,5	-3,0	-12,2
Överkalix	10,4	10,5	11,0	0,5	4,5
Övertorneå	17,6	15,1	14,4	-0,8	-5,2

Förändring 2016/2017 i genomsnitt för Sveriges kommuner 2,3 %

Förskola och pedagogisk omsorg

Kommun, år och kostnad förskola och pedagogisk omsorg, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	16,6	17,9	18,8	0,9	4,8
Arvidsjaur	43,2	45,1	50,7	5,6	11,1
Boden	155,1	160	165,4	5,4	3,3
Gällivare	103,7	105,2	110,1	4,9	4,5
Haparanda	54,1	56,1	48,3	-7,8	-16,1
Jokkmokk	24,1	28,6	30,4	1,8	5,9
Kalix	88,5	92	91,3	-0,7	-0,8
Kiruna	155,5	182	184,8	2,8	1,5
Luleå	544,3	549	551,8	2,8	0,5
Pajala	32,9	35,1	33,4	-1,7	-5,1
Piteå	262,1	278,7	293,7	15	4,1
Älvsbyn	49,9	49,8	51,8	2	3,9
Överkalix	15,7	16,3	16,2	-0,1	-0,6
Övertorneå	21,7	25,4	24,2	0	-4,9

Förändring 2016/2017 i genomsnitt för Sveriges kommuner 4,4%

Grundskola, fritidshem och grundsärskola

Kommun, år och kostnad fritidshem, grundskola och grundsärskola, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	33,8	32,9	32,8	-0,1	-0,4
Arvidsjaur	66,1	67,8	69,9	2,1	3
Boden	236,5	272,3	283,1	10,8	3,8
Gällivare	173,9	182,2	196,1	13,9	7,1
Haparanda	104,1	108,6	116,8	8,2	7
Jokkmokk	45,7	54,7	52,4	-2,3	-4,4
Kalix	162,8	181,1	175	-6,1	-3,5
Kiruna	242,6	245,5	265,5	20	7,5
Luleå	752,7	824,4	867	42,6	4,9
Pajala	81,1	82,9	84,7	1,8	2,1
Piteå	492,2	528,3	541,1	12,8	2,4
Älvsbyn	85,1	98	107,6	9,6	8,9
Överkalix	29,8	35,5	37,5	2	5,3
Övertorneå	47,3	51,4	52,9	1,5	2,8

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 6,6 %

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Kommun, år och kostnad för gymnasie- och gymnasiesärskola, miljoner, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016- 2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	21,7	24	21,4	-2,6	-12,1
Arvidsjaur	27,1	34,2	42,1	7,9	18,8
Boden	136,5	147,3	159,6	12,3	7,7
Gällivare	82,1	84,7	86,7	2	3,3
Haparanda	44,3	46,3	47,9	1,6	3,3
Jokkmokk	23,7	23,3	21,8	-1,5	-6,9
Kalix	86,7	82,6	90,4	7,8	8,6
Kiruna	90	89,5	116,6	27,1	23,2
Luleå	296,5	310,1	318,7	8,6	2,7
Pajala	31,9	33,5	33,3	-0,2	-0,6
Piteå	187,6	201,2	224,2	23	10,3
Älvsbyn	45,3	55	60,4	5,4	8,9
Överkalix	17,4	18,3	17,8	-0,5	-2,8
Övertorneå	31,2	33,8	33,8	0	0

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 4,1 %

Vuxenutbildning

Kommun, år och kostnad för vuxenutbildning och övrig utbildning, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	3,9	4,4	4,4	0,0	0
Arvidsjaur	8,2	9,1	9,2	0,1	1,1
Boden	30,9	31,2	27,6	-3,6	-13
Gällivare	16,2	16,6	16,8	0,2	1,2
Haparanda	6,5	6,5	5,8	-0,7	-12,0
Jokkmokk	8,4	9,1	9	-0,1	-1,0
Kalix	11,8	12,3	13,6	1,3	10
Kiruna	3	2,8	3,1	0,3	10
Luleå	56,7	62,7	66,1	3,4	5,1
Pajala	7	7,4	7,6	0,2	2,7
Piteå	40,7	40,6	47,3	6,7	14,2
Älvsbyn	5,2	7,3	8,6	1,3	14,2
Överkalix	5,7	5,5	2,8	-2,7	-96,0
Övertorneå	3,5	3,7	2,4	-1,3	-46,0

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 10 %

Äldreomsorg

Kommun, år och kostnad för äldreomsorg, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	64,7	67,8	69,1	1,3	1,9
Arvidsjaur	138,4	143,1	141,3	-1,8	-1,2
Boden	459,4	473,4	510	36,6	7,2
Gällivare	360,3	359,8	376,9	17,1	4,5
Haparanda	161,2	166,6	177,1	10,5	5,9
Jokkmokk	104,1	110,4	117	6,6	5,6
Kalix	272,7	283,9	296,3	12,4	4,2
Kiruna	385,8	404,6	431,8	27,2	6,3
Luleå	998,8	1014,7	1060,4	45,7	4,4
Pajala	162,3	165,8	169	3,2	1,9
Piteå	481,9	496,9	523	26,1	4,9
Älvsbyn	166,9	163,1	163,5	0,4	0,2
Överkalix	90,3	89,8	93,8	4	4,3
Övertorneå	110,9	111,4	109,7	-1,7	-1,5

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 3,6%.

Insatser för personer med funktionsnedsättning

Kommun, år och kostnad för funktionsnedsättning, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	17,9	18,8	18,4	-0,4	-2,2
Arvidsjaur	65,8	64,9	68,5	3,6	5,3
Boden	264,0	256,1	255,9	-0,2	-0,02
Gällivare	148,6	162,9	158,3	-4,6	-2,9
Haparanda	108,1	105,2	104,3	-0,9	-1
Jokkmokk	24,9	23,9	23,9	0	0
Kalix	149,6	147,9	152,3	4,4	2,9
Kiruna	205,1	218,7	220,3	1,6	0,8
Luleå	500,1	517,8	529,6	11,8	2,3
Pajala	70,2	66,8	62,0	-4,8	-7,7
Piteå	375,6	376,6	386,4	9,8	2,6
Älvsbyn	88,1	84,4	83,9	-0,5	-0,6
Övertorneå	44,1	41,7	38,6	-3,1	-8
Övertorneå	47,5	48,0	53,9	5,9	10,5

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 3,6 %

Individ och familjeomsorg

Kommun, år och kostnad för individ och familjeomsorg, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	9,9	5,5	13,1	7,6	58,3
Arvidsjaur	25,3	25,0	30,6	5,5	18,1
Boden	102,3	118,1	125,6	7,5	6,0
Gällivare	41,9	45,8	43,6	-2,2	-5,1
Haparanda	39,3	47,3	45,9	-1,4	-3
Jokkmokk	19,6	23,3	19,5	-3,8	-19,5
Kalix	59,2	58,3	65,4	7,1	10,9
Kiruna	55,3	56,3	62,5	6,2	10,0
Luleå	278,8	294,5	287,5	-7,0	-2,4
Pajala	15,2	17,2	18,6	1,3	6,3
Piteå	121,6	120,3	142,5	22,2	15,6
Älvsbyn	29,8	30,7	37,7	7,0	18,6
Övertorneå	4,9	5,9	5,8	-0,1	-1,7
Övertorneå	14,7	14,3	12,9	-1,4	-10,6

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 5,1 %

Särskilt riktade insatser

Kommun, år och kostnad för särskilt riktade insatser, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	21,5	35,8	30,4	-5,4	-17,7
Arvidsjaur	30,8	34,2	33,5	-0,7	-2
Boden	54,2	89,5	100,3	10,9	10,8
Gällivare	45,6	95,3	71,9	-23,4	-32,5
Haparanda	44,9	75,7	66,4	-9,4	-14,1
Jokkmokk	28,3	46,8	36,7	-10,2	-27,7
Kalix	42,2	81,8	75,1	-6,7	-8,9
Kiruna	27,9	104,6	66,9	-37,8	-56,4
Luleå	153,2	233,1	215,7	-17,4	-8,1
Pajala	36,3	62,4	34,8	-27,6	-79,1
Piteå	80,1	149,1	132,9	-16,3	-12,2
Älvsbyn	33,7	61,4	38,8	-22,5	-58
Överkalix	27,4	33,6	27,5	-6,1	-22
Övertorneå	48,0	52,3	41,7	-10,6	-25,3

Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 1 16,8 %

Övrig verksamhet

Kommun, år och kostnad för övrig verksamhet, miljoner kronor, förändrade kostnader och relativ förändring i procent 2016-2017. Källa: Kolada

	2015	2016	2017	Förändring 2016-2017 miljoner kr	Förändring i procent 2016-2017
Arjeplog	31,7	32,8	34,3	1,5	4,4
Arvidsjaur	26,8	27,9	30,1	2,2	7,3
Boden	145,8	152,3	152,5	0,2	0,2
Gällivare	140,1	140,9	151,4	10,5	6,9
Haparanda	30,2	34,1	32,8	-1,3	-4,0
Jokkmokk	46,5	56,2	49,1	-7,1	-14,4
Kalix	87,7	83,5	87,6	4,1	4,8
Kiruna	65,5	76,6	79,1	2,5	3,2
Luleå	361,3	408,3	377,1	-31,2	-8,2
Pajala	46,2	51,1	54,7	3,5	6,4
Piteå	136,8	98,6	106,9	8,3	7,7
Älvsbyn	14,6	12,3	12,9	0,6	4,7
Överkalix	23,2	25,5	29,9	4,4	14,8
Övertorneå	26,9	28,1	28,8	0,8	2,7

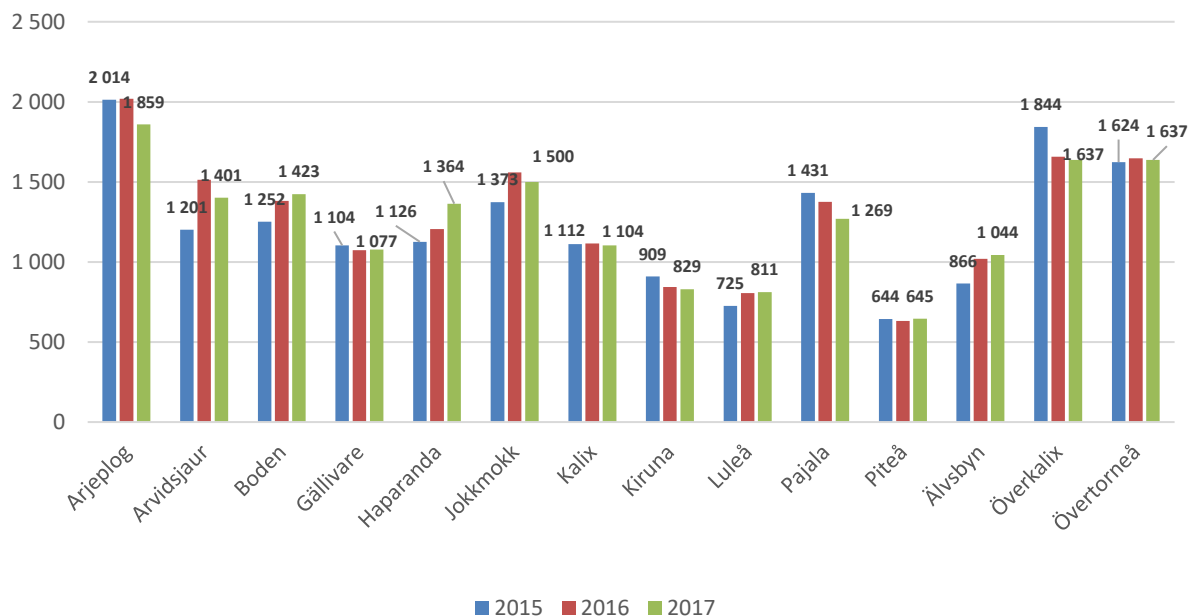
Förändring i genomsnitt för Sveriges kommuner 2016/2017 4,6 %

Bilaga 3. Kommunernas kostnader per område och kr/invånare

Politisk verksamhet

Kommun, år och kostnad för politisk verksamhet, kostnad kr/invånare.

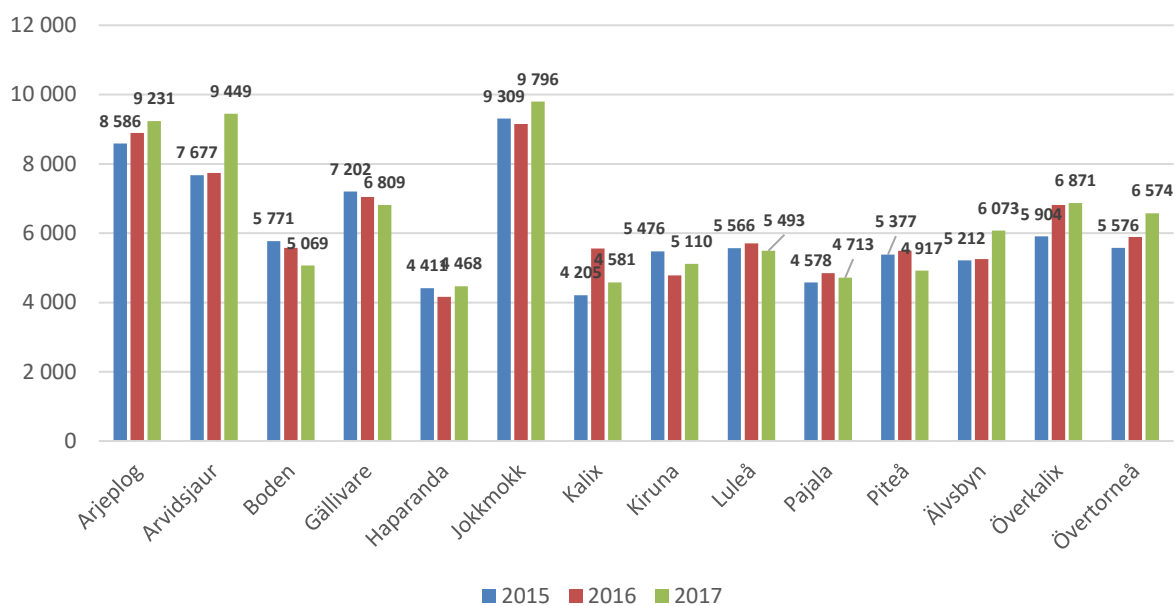
Källa: Kolada

Infrastruktur och skydd

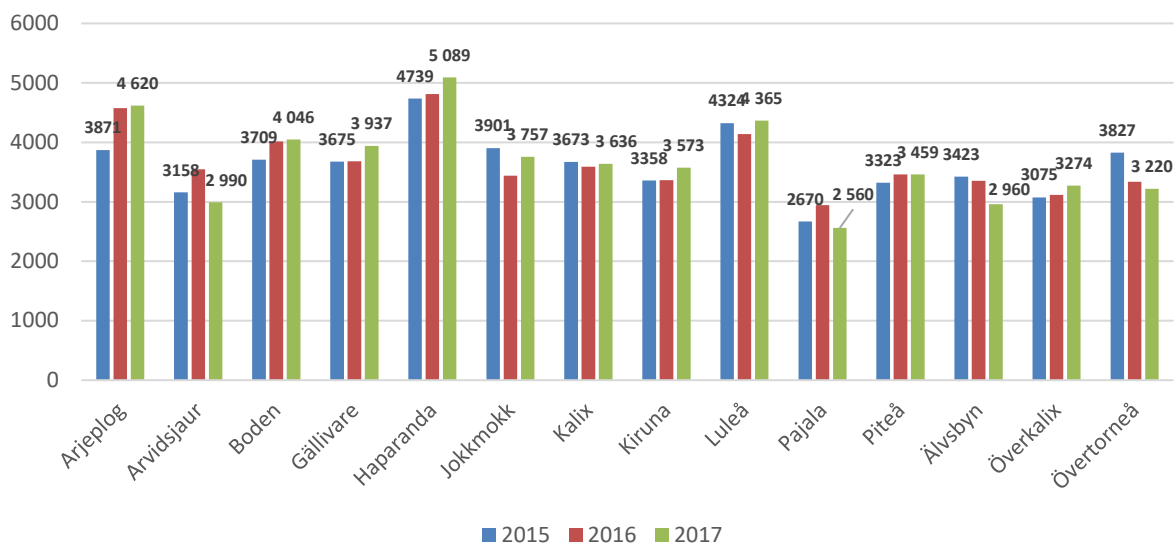
Kommun, år och kostnad för infrastruktur och skydd, kostnad kr/invånare. Källa: Kolada

Källa: Kolada

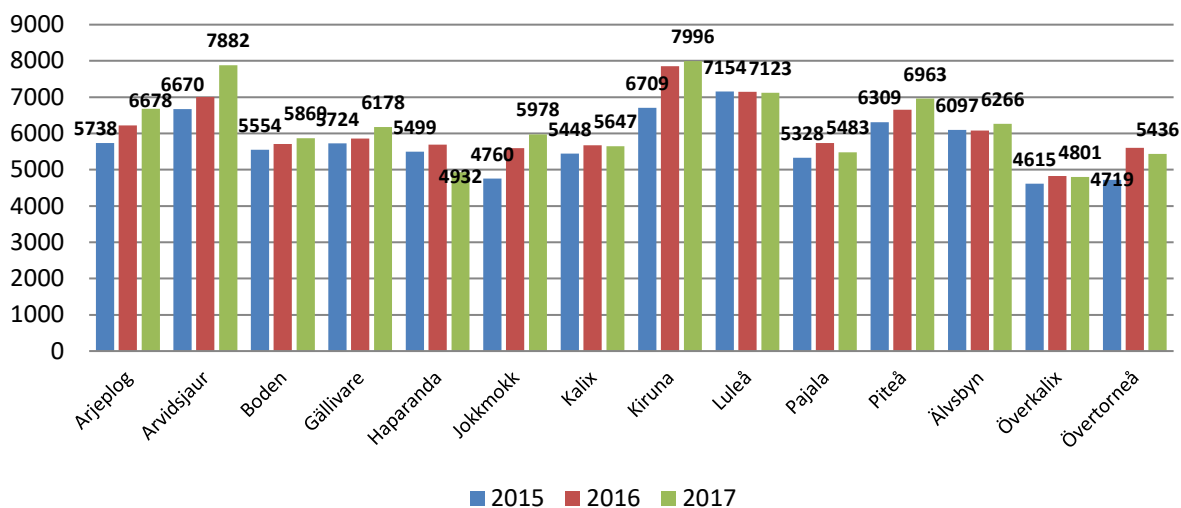
Kultur och fritidsverksamhet

Kommun, år och kostnad för kultur och fritid, kostnad kr/invånare.
Källa: Kolada

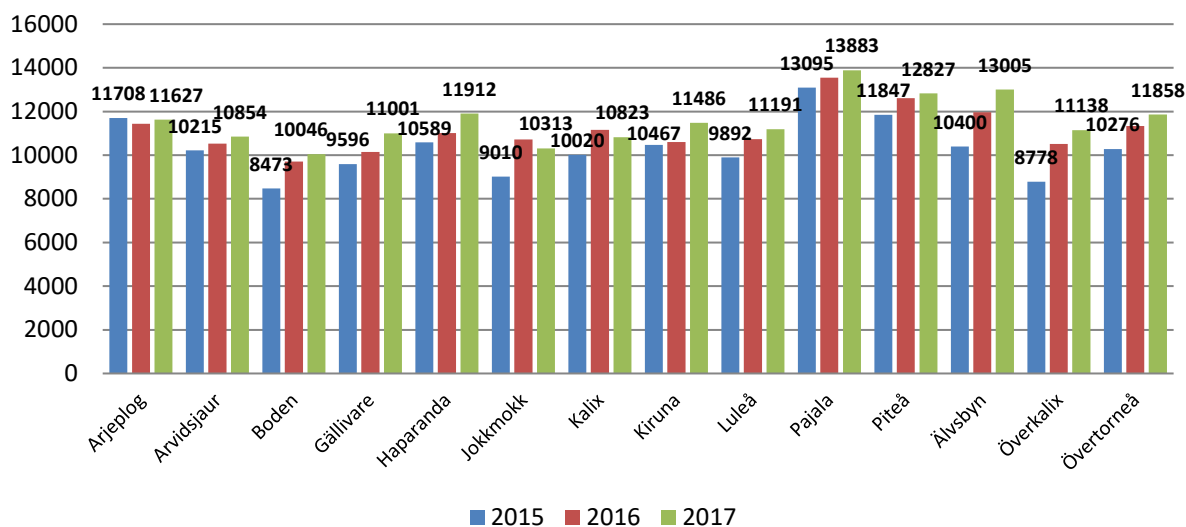
Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg

Kommun, år och kostnad förskola och pedagogisk omsorg, kr/invånare.
Källa: Kolada

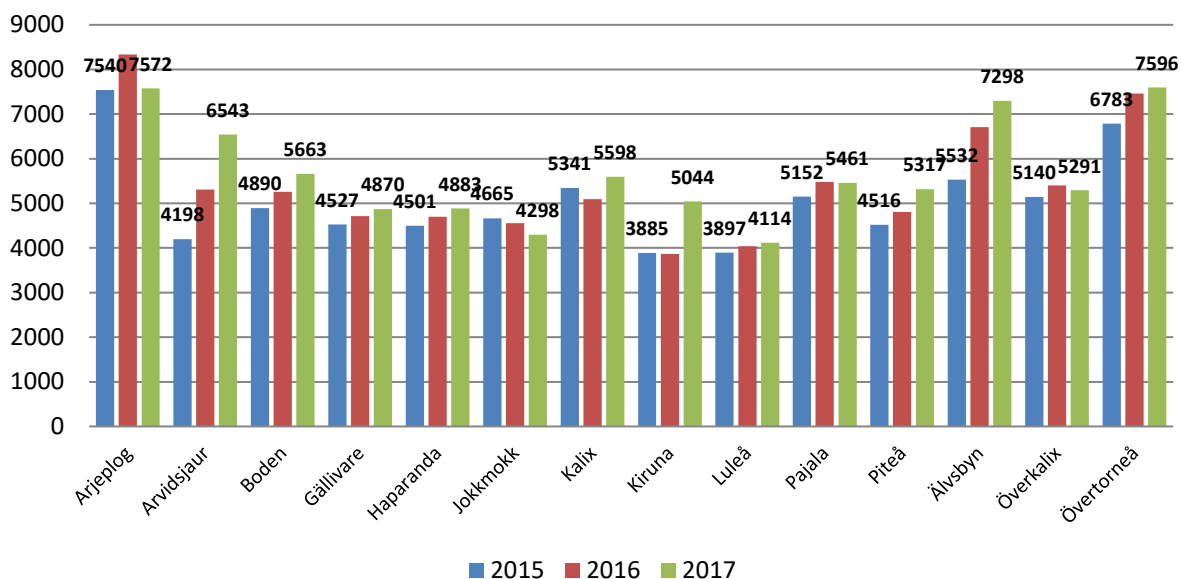
Grundskola och fritidshem

Kommun, år och kostnad fritidshem, grundskola och grundsärskola, kostnad kr/invånare. Källa: Kolada

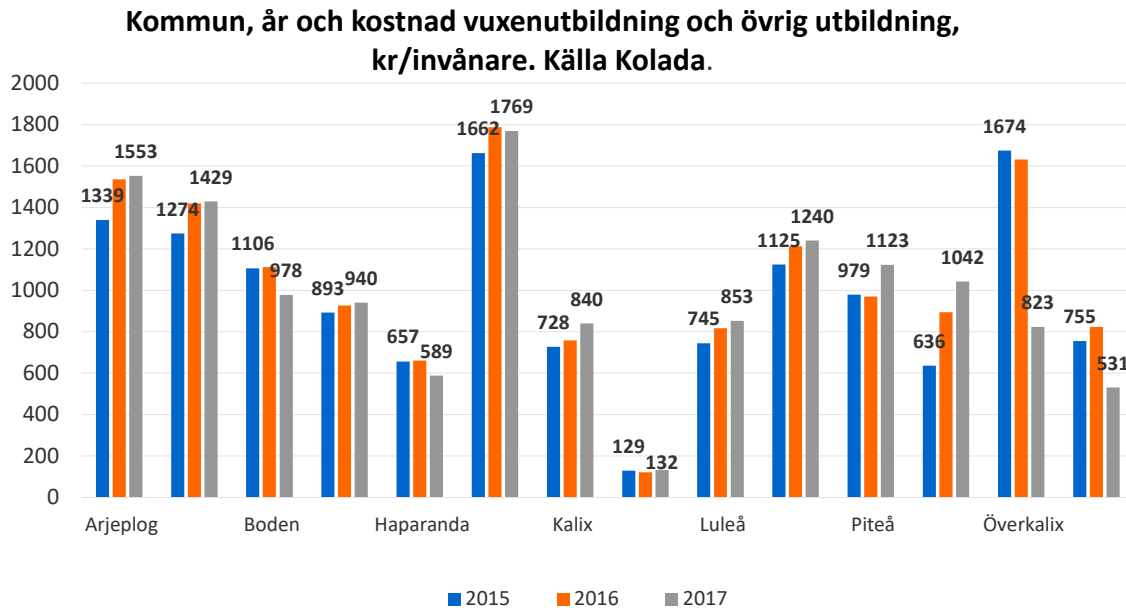

Gymnasieskola

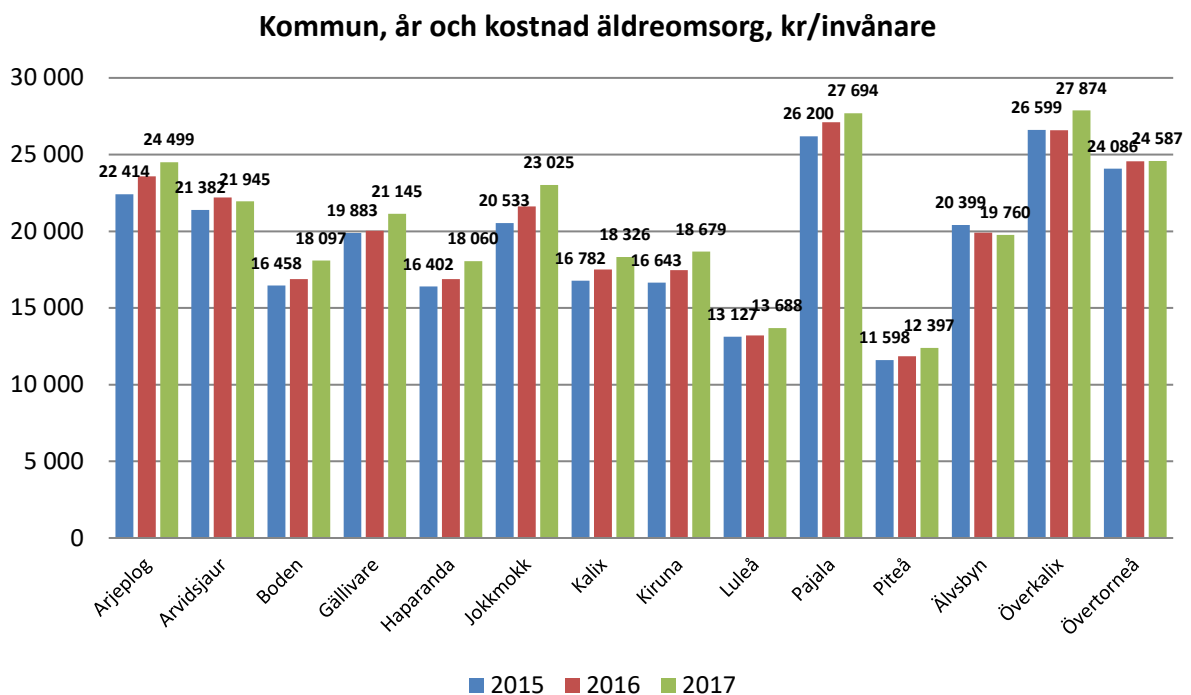
Kommun, år och kostnad för gymnasie- och gymnasiesärskola, kostnad kr/invånare. Källa: Kolada

Vuxen och övrig utbildning

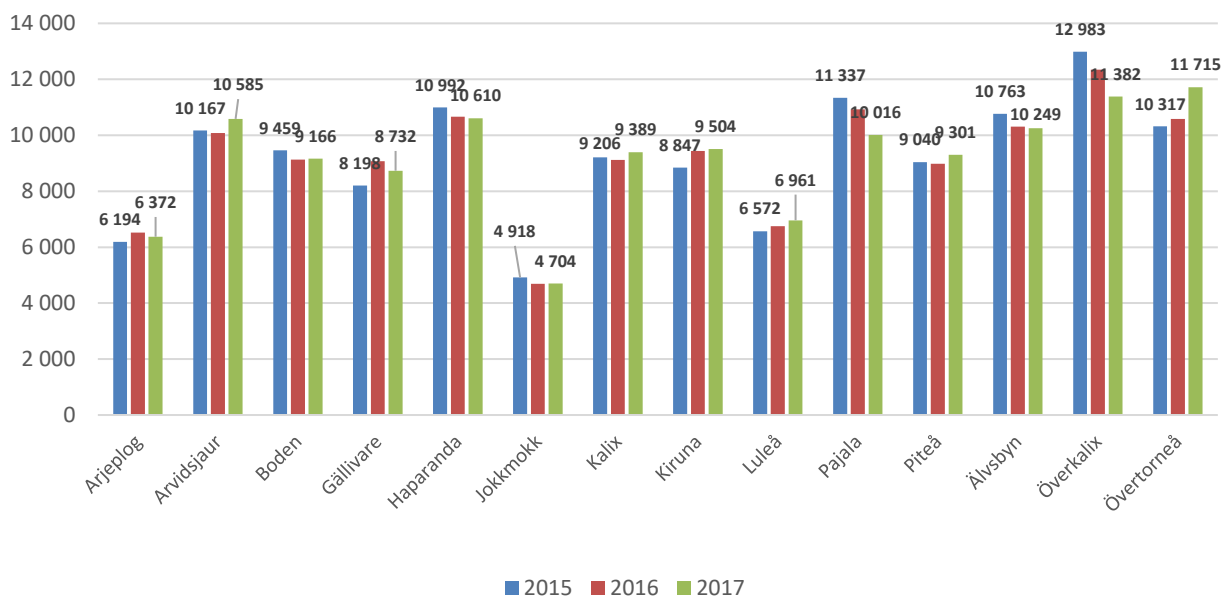

Äldreomsorg

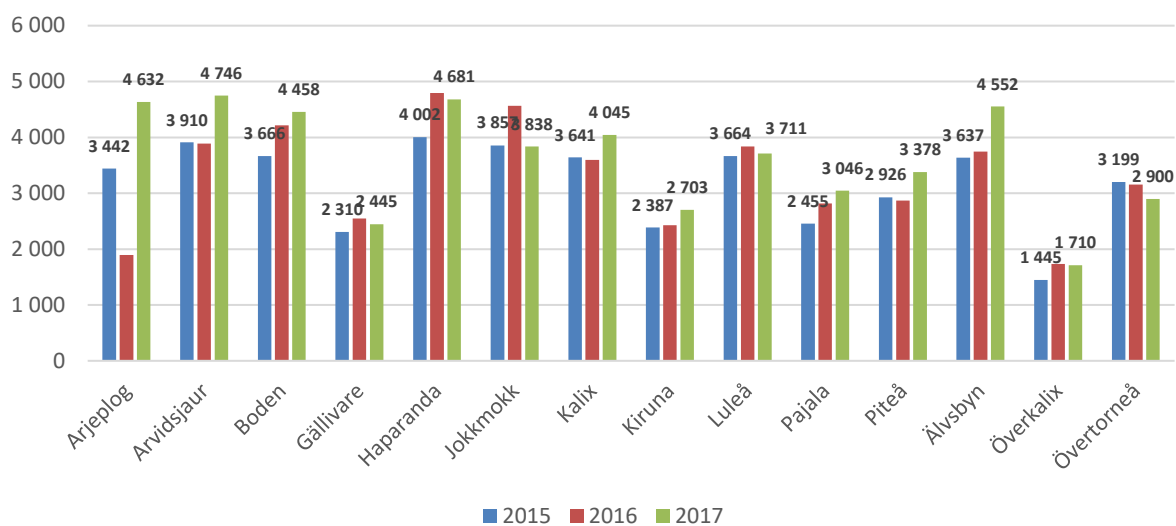
Insatser för personer med funktionsnedsättning

Kommun, år och kostnad för funktionsnedsättning, kr/invånare.
Källa: Kolada

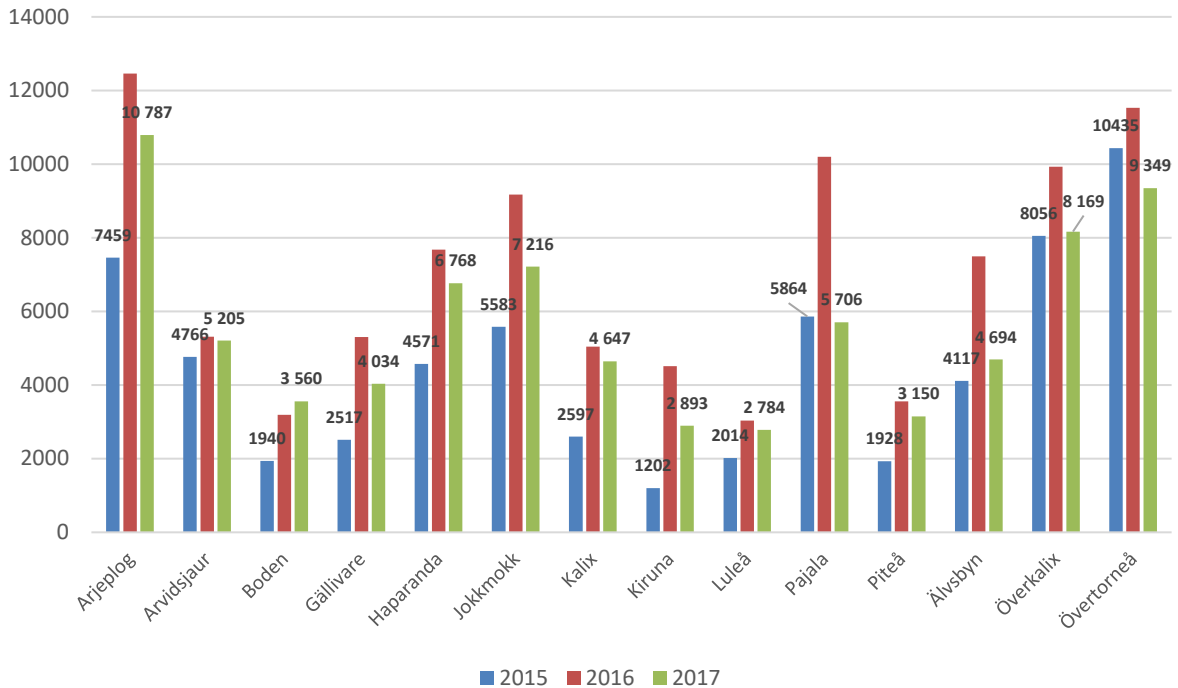
Individ och familjeomsorg

Kommun, år och kostnad för individ och familjeomsorg, kr/invånare.
Källa: Kolada

Särskilt riktade insatser

Kommun, år och kostnad för särskilt riktade insatser, kostnad per invånare.
Källa: Kolada

Övrig verksamhet

Kommun, år och kostnad för övrig verksamhet, kostnad kr/invånare.
Källa: Kolada

